

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/326/2021
Identifikačné číslo spisu: 1116226202
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1116226202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: FENESTRA Sk, spol. s r.o., so sídlom Priemyselná 17, Zlaté Moravce, IČO: 36 521 451, zast. CREDIS Law s.r.o., AK so sídlom Radlinského 2, Bratislava, IČO: 35 955 341 proti žalovanému: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zast. Sociálnou implementačnou agentúrou, so sídlom Špitálska 6, Bratislava, zast. Martin Pavle, s.r.o., AK so sídlom Pribinova 4, Bratislava, IČO: 36 860 450, o zaplatenie 204.353,70 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/116/2016, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. apríla 2021, sp.zn. 6Co/22/2021 a sp.zn. 6Co/23/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením zo dňa 30. apríla 2021, sp.zn. 6Co/22/2021 a sp.zn. 6Co/23/2021 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 03. decembra 2019 č. k. 18C/116/2016-515 v znení opravného uznesenia z 05. februára 2020 č. k. 18C/116/2016-533 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň zrušil uznesenie súdu prvej inštancie z 23. marca 2020 sp.zn. 18C/116/2016-665. Predmetným rozsudkom v znení opravného uznesenia súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia 204.353,70 eur s prísl. Žalovanému súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Predmetným uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 03.12.2019 sp.zn. 18C/116/2016-515.

2. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na to, že procesný inštitút - kontumačný rozsudok neslúži na to, aby sa zabezpečila povinná účasť sporovej strany na pojednávaní, ale slúži ako postih tej strany, ktorá svojou nečinnosťou v konaní spôsobuje prieťahy vo veci. Tento inštitút pritom treba aplikovať veľmi citlivo a to iba v skutočne odôvodnených prípadoch, keď je sporová strana

závažným spôsobom procesne nečinná. K samotnému napadnutému rozsudku pre zmeškanie mal odvolací súd výhradu spočívajúcu v tom, že súd prvej inštancie takto rozhodol po 3 rokoch trvania sporu bez toho, aby v predmetnej veci vykonal akékoľvek dokazovanie. Navyiac, zo spisu vyplýva, že okrem neúčasti na pojednávaní dňa 03.12.2019 nie je možné právnenému zástupcovi žalobcu vytknúť žiadnu procesnú nečinnosť. Právny zástupca žalobcu riadne reagoval na výzvy súdu prvej inštancie, aby sa písomne vyjadril k veci, resp. k stanoviskám a dostavil sa na pojednávania konané v dňoch 16.05.2019 a 17.10.2019, pričom svoju neúčasť na pojednávaní vytýčenom na termín 14.02.2019 vopred ospravedlnil zo zdravotných dôvodov. Za tohto stavu bol odvolací súd toho názoru, že rozhodnutie predmetnej veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu je arbitrárne a ide o neprípustný formalistický postup súdu prvej inštancie, ktorý je v zásade protiústavný. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že účelom rozsudku pre zmeškanie žalobcu v zmysle § 278 CSP je sankcionovanie jeho procesnej pasivity. Podľa čl. 3 Základných princípov CSP výklad jeho ustanovení musí byť v súlade s Ústavou SR a s princípmi, na ktorých tento kódex spočíva. Jednotlivé ustanovenia CSP teda nemožno vykladať izolovane a bez zohľadnenia doterajšieho procesného postupu sporových strán.

3. Odvolací súd k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie poukázal na to, že zrušil napadnutý rozsudok pre zmeškanie žalobcu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, a teda je evidentné, že dôvody, pre ktoré bolo vydané napadnuté uznesenie, zanikli.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

5. Dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie pre zmeškanie žalobcu, hoci na jeho vydanie boli splnené podmienky podľa § 278 CSP. Odvolací súd rozhodol v rozpore so zákonom čím bolo porušené právo dovolateľa na spravodlivý proces, keď z § 278 CSP nevyplýva možnosť súdu za splnenia zákonných podmienok vydať rozsudok pre zmeškanie žalobcu, ale povinnosť tento rozsudok vydať.

6. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z právnej otázky „či napriek splneniu všetkých podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 môže súd prvej inštancie takýto nevydať.“ Dovolateľ poukázal na uznesenia dovolacieho súdu sp.zn. 2Cdo/105/2018 zo dňa 29.03.2019, sp.zn. 4Obdo/84/2019 zo dňa 30.09.2020, sp.zn. 3Obdo/53/2020 zo dňa 14.12.2020.

7. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie v znení opravného uznesenia a zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov konania.

8. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu poukázal na to, že dovolanie voči uzneseniu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné poukazom na to, že nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej a ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie skončilo. K možnosti nevydať rozsudok pre zmeškanie aj napriek splneniu podmienok podľa § 278 CSP poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 233/2019. Žalobca poukázal ďalej na to, že sa dostavil na pojednávania v dňoch 16.05.2019 a 17.10.2019, pričom právny inštitút pojednávania je v CSP koncipovaný tak, že pojednávanie na jednom stupni je chápané ako jeden celok, a to aj v prípade viacerých pojednávacích dní, čo vyplýva aj z toho, že súd pojednávanie odrokuje na iný deň a neukončuje ho. Žalobca žiadal dovolanie odmietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania.

9. K vyjadreniu žalobcu dovolateľ poukázal na to, že žalobca v konaní nepredložil dôkazy, na základe čoho nie je ani na mieste poukazovať na uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 233/2019. Dovolateľ k tvrdeniam o pojednávaní ako jednom celku poukázal na uznesenia dovolacieho súdu sp.zn. 4Obdo/34/2020 zo dňa 31.08.2020.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovne.

11. V danom prípade dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky už konštatoval (sp. zn. 4Cdo/280/2013, 7Cdo/92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

13. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP. Základným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

14. Dovolateľ napadol uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie pre zmeškanie žalobcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň zrušil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Podľa názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení. Uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje (sp. zn. 4Cdo/99/2017, 3Cdo/236/2016, 8Cdo/130/2017).

15. Dovolací súd zároveň poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle § 420 CSP“.

16. V zmysle uvedeného proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej

inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie a zrušené uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné, keďže nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

17. Podľa názoru dovolateľa je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v otázke „či napriek splneniu všetkých podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 môže súd prvej inštancie takýto nevydať.“

18. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Z § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a uznesenie súdu prvej inštancie, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je vylúčená, keďže nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

19. Dovolací súd aj napriek uvedenému k veci uvádza, že tak všeobecné súdy ako aj dovolací súd sú v zmysle čl. 2 a čl. 4 CSP povinné pri svojom rozhodovaní prihliadať na rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré patrí Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení zo dňa 04. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019 uviedol, že „formalistický výklad § 274 CSP, a to, že súd vždy za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok rozsudkom pre zmeškanie „žalobe vyhovie“, skutočne nie je žiaduci, najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej).“

20. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak sú splnené zákonné podmienky na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274, resp. § 278 CSP, nie je povinnosťou súdu rozhodnúť touto skrátenou formou, ale ide o fakultatívnu možnosť súdu. A teda v prípade splnenia zákonných podmienok podľa § 274, resp. § 278 CSP je súd vždy povinný pred vydaním rozsudku pre zmeškanie zobrať na zreteľ okolnosti konkrétneho sporu. Opačný, teda jazykový výklad § 274, resp. § 278 CSP možno posudzovať ako príliš formálny, ktorý by mohol viesť k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Imperatívna diktia „Na pojednávaní rozhodne“ ustanovenia § 278 CSP je obmedzená ústavne konformným výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, a to s prihliadnutím na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 04. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019 v druhovo obdobnej veci týkajúcej sa ustanovenia § 274 CSP.

21. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu podľa § 420 a § 421 ods. 1 CSP prípustné nie je, dovolací súd ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalovanej na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.